

Billund
kommune

Miljøtilladelse til smågriseproduktion

Lundhedevej 42, 7200 Grindsted

August 2019

Dato: 07-08-2019

Teknik & Stabe

Natur og Miljø
Jorden Rundt 1
7200 Grindsted

Tlf. 7972 7200

www.billund.dk

Journalnr.: 09.17.21 P19

Sagsnr.: 19/4450

P10.2.4.1 vs. 2

Ks.: PNI

Sagsbehandler:

Mette Hammershøj

Tlf. 7972 7101

mha@billund.dk

INDLEDNING	3
EJENDOMS- OG VIRKSOMHEDSOPLYSNINGER	4
HØRING	4
TILLADELSE AF HUSDYRPRODUKTIONEN PÅ LUNDHEDEVEJ 42, 7200 GRINDSTED	5
AFGØRELSENS OMFANG OG FORUDSÆTNINGER	6
ØVRIGE FORHOLD	6
IKKE-TEKNISK RESUMÉ	
VILKÅR	
TILLADELSENS UDNYTTELSE OG VARIGHED	
OFFENTLIGGØRELSE MV	
KLAGEVEJLEDNING	
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING	
INDLEDNING	17
BESKRIVELSE OG VURDERING AF DET ANSØGTE PROJEKT	17
Husdyrbrugets beliggenhed	17
Stalde og produktioner	19
Gødningsproduktion og -opbevaring	20
BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget.....	21
Foder	21
Energi- og vandforbrug.....	22
Affald	23
Spildevand.....	24
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – LUGT, STØJ M.M.	24
Lugt.....	25
Støj, rystelser og transport	27
Støv, fluer og skadedyr	30
Lys	31
Landskab og kulturmiljø	31
Driftsforstyrrelser og uheld	33
PROJEKTETS PÅVIRKNINGER AF OMGIVELSERNE – NATURMÆSSIGE FORHOLD	34
Anlæggets nærhed til kategori 1- og 2-natur	35
Ammoniakdeposition i naturområder fra anlægget.....	35
Ammoniakpåvirkning af kategori 1- og 2-natur	36
Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler, herunder Kategori 1-natur....	37
Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, herunder Kategori 3-natur	37
Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)	39
Bilag IV arter	39
BEDSTE TILGÆNGELIGE TEKNIK (BAT)	41
OPHØR	41
ALTERNATIVE MULIGHEDER	41
SAMLET VURDERING	43
BILAG	44

Indledning

Billund Kommune meddelte i 2013 miljøgodkendelse til etablering af et husdyrbrug på Lundhedevej 42, 7200 Grindsted til en årsproduktion på 63.000 smågrise, dengang svarende til 313,72 DE (dyreenheder). Afgørelsen blev meddelt efter § 12, stk. 2 i den dagældende Husdyrbruglov¹. Miljøgodkendelsen blev ikke udnyttet inden udnyttelsesfristens udløb, og godkendelsen er bortfaldet.

Det lovlige dyrehold på ejendommen blev i 2016 fastsat til 200 slagtesvin (32-107 kg), dengang svarende til 5,13 DE.

Virksomheden har den 9. april 2019 ansøgt om miljøgodkendelse til etablering af en smågriseproduktion efter nugældende Husdyrbruglov² på dele af matriklerne *1f, Loft, Grindsted* og *5h, Jerrig By, Grindsted*. På *matrikel nr. 5h, Jerrig By, Grindsted*, er der i 2016 givet miljøgodkendelse til etablering af en gyllebeholder. Udnyttelsesfristen for etablering af gyllebeholderen udløber i 2022. Der er gravet ud til gyllebeholderen og fyldt sand op, men beholderen er endnu ikke opført, og der er på ansøgningstidspunktet ingen bygninger på matriklerne, der arealoverføres til ejendommen Lundhedevej 42.

Virksomheden har efterfølgende lavet en projektilpasning, hvorved en af fire ansøgte gyllebeholdere er taget ud af projektet. Det ansøgte projekt kræver dermed en miljøtilladelse, og ikke en miljøgodkendelse.

Billund Kommune har derfor udarbejdet denne tilladelse på baggrund af en opdateret ansøgning modtaget via Husdyrgodkendelse.dk. Tilladelsen meddeles i henhold til § 16b, stk. 1, i Husdyrbrugloven.

Miljøtilladelsen fastlægger de vilkår, der skal gælde for Lundhedevej 42, 7200 Grindsted, i Billund Kommune. Vilkårene sikrer, at driften af husdyrbruget, herunder de ansøgte ændringer i driften, kan ske uden at påvirke miljøet væsentligt.

Miljøet skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt resourceforbrug.

I forbindelse med udarbejdelsen af miljøtilladelsen, har Billund Kommune lavet en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af husdyrbruget. Vurderingen omfatter i overensstemmelse med § 34 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen³ alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering danner baggrund for afgørelsen om miljøtilladelse, herunder de stillede vilkår. Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering fremgår af det nedenstående.

---

¹ LBK nr. 1486 af 04/12/2009. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

² LBK nr. 520 af 01/05/2019. Lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

³ BEK nr. 1467 af 06/12/2018. Bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug

Ejendoms- og virksomhedsoplysninger

Lundhedevej 42, 7200 Grindsted, *matrikel nr. 2b, Loft, Grindsted* (se bilag 1).
Ejendomsnummeret er 530 0005 942. Virksomhedens CVR nr. er 39518619.
Husdyrbruget ejes og drives af Ny Endrupholm Nord A/S, Hovedvej A1 26, 6740
Bramming.

Høring

Høring af ansøgningen

Ansøgningen blev i første omgang indsendt som en § 16a-ansøgning, men efter en projektilpasning, hvor en ud af oprindeligt fire ansøgte gyllebeholdere blev taget ud af ansøgningen, har det ansøgte projekt nu en størrelse, så det er omfattet af § 16b i Husdyrbrugloven. På grund af det ansøgte karakter har kommunen valgt at lade ansøgningen omfatte af den udvidede offentlighedsprocedure, med for-offentlighed og 30 dages partshøring.

Ansøgningen om miljøtilladelse blev i overensstemmelse med Husdyrbruglovens § 55, stk. 2 og Husdyrtilladelsesbekendtgørelsens § 57, offentliggjort på Billund Kommunes hjemmeside den 7. juni 2019 og i ugeaviserne den 18. juni. Offentligheden har herved indenfor en frist på 2 uger fra offentliggørelsen i ugeaviserne haft mulighed for at komme med forslag og bemærkninger til projektet, samt anmode om at få tilsendt et udkast til afgørelse, når dette foreligger.

Kommunen har ikke indenfor den fastsatte tidsfrist modtaget bemærkninger i den forbindelse.

Ejendommens driftsbygninger ligger mere end 5 km fra kommuneskel til nærmeste nabokommune. Da der heller ikke vurderes at være andre eksterne myndigheder, som berøres af sagen, har Billund Kommune ikke indhentet udtalelse fra eksterne berørte myndigheder efter lovens § 55, stk. 2.

Høring af udkast til miljøtilladelse

Et udkast til miljøtilladelse blev i overensstemmelse med Husdyrbruglovens § 55, stk. 4, sendt i høring i 30 dage til den 2. august 2019, hvor ansøger og øvrige parter i sagen havde mulighed for at komme med bemærkninger til projektet.

Udkastet blev sendt til:

Ny Endrupholm Nord A/S, Hovedvej A1 26, 6740 Bramming

Med kopi til:

Konsulent ved SvineRådgivningen I/S, Heidi Birch Wentzlau, hbw@sraad.dk

Naboer og andre beboere i området, som ligger indenfor en beregnet lugtkonsekvenszone på 1195 meter (se nærmere herom i nedenstående afsnit om lugt):

Ejere, Lundhedevej 46, 7200 Grindsted

Ejer af Lundhedevej 43, 7200 Grindsted

Ejer, Lundhedevej 40, 7200 Grindsted

Ejere, Lundhedevej 36, 7200 Grindsted

Ejere, Loftvej 15, 7200 Grindsted

Ejer af Loftvej 17, 7200 Grindsted

Ejere, Lundhedevej 32, 7200 Grindsted

Beboere, Lundhedevej 27, 7200 Grindsted (ejes af ansøger)

Ejere, Nollund Kirkevej 3, 7200 Grindsted
Ejere, Nollund Kirkevej 10, 7200 Grindsted
Ejere, Nollund Kirkevej 15, 7200 Grindsted
Ejere, Nollund Kirkevej 11, 7200 Grindsted
Ejere, Ølgodvej 18, 7200 Grindsted
Ejer, Ølgodvej 13, 7200 Grindsted
Ejer, Ølgodvej 12, 7200 Grindsted
Ejer af Ølgodvej 10, 7200 Grindsted)
Pt. ingen beboere, Grindsted Landevej 34, 7200 Grindsted (ejes af ansøger)
Ejer, Ølgodvej 2, 7200 Grindsted
Ejere af Grindsted Landevej 30, 7200 Grindsted
Ejer, Grindsted Landevej 28, 7200 Grindsted
EJENDOMMEN VARDE LANDEVEJ 26 ApS, Sønderhedevej 9, 7200 Grindsted
(ejer af Grindsted Landevej 26, 7200 Grindsted)
BILLUND SPILDEVAND A/S, Grindsted Landevej 40, 7200 Grindsted
Ejere af Grindsted Landevej 35, 7200 Grindsted
Ejere, Grindsted Landevej 31, 7200 Grindsted
Ejere, Grindsted Landevej 27, 7200 Grindsted
Ejere, Grindsted Landevej 25, 7200 Grindsted
Ejer af Morsbøl Skolevej 1, 7200 Grindsted

Der er ikke foretaget høring af ejere af øvrige nabomatrikler, idet afgørelsen vurderes at være af underordnet betydning for disse.

Ejendommens driftsbygninger ligger mere end 5 km fra kommuneskel til nærmeste nabokommune. Da der heller ikke vurderes at være andre eksterne myndigheder, som berøres af sagen, har Billund Kommune ikke sendt udkastet til eksterne berørte myndigheder efter reglerne i § 54 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Billund Kommune har ikke modtaget bemærkninger indenfor høringsperioden.

Tilladelse til husdyrproduktionen på Lundhedevej 42, 7200 Grindsted

Virksomheden har den 9. april 2019 ansøgt Billund Kommune om miljøtilladelse til dyreholdet.

Endvidere er der efterfølgende tilsendt kommunen opdateret ansøgningsmateriale. Ansøgningen var fuldt oplyst den 7. juni 2019.

Ansøger har ansøgt om dispensation fra afstandskrav i Husdyrbruglovens § 8, idet en del af det nye produktionsareal ønskes etableret 15 m fra naboskel. Dette er mindre end de 30 m, som er mindsteafstanden i henhold til § 8. Der er nærmere redegjort for disse forhold i afsnittet "Husdyrbrugets beliggenhed".

Denne afgørelse omfatter således også kommunens afgørelse om dispensation efter § 9 i Husdyrbrugloven til placering af det nye produktionsareal, som ansøgt.

Med denne afgørelse meddeler Billund Kommune tilladelse til husdyrbrugets anlæg og produktion, herunder de ansøgte ændringer i driften, efter § 16b, stk. 1, i Husdyrbrugloven, idet Billund Kommune vurderer at:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne, samt
- Driften af husdyrbruget ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Der er nærmere redegjort for de vurderinger, der ligger til grund for afgørelsen i nedenstående miljøtekniske beskrivelse og vurdering.

Afgørelsens omfang og forudsætninger

Som nævnt ovenfor er landbrugsaktiviteterne på ejendommen omfattet af en miljøgodkendelse fra 2014, der dog er bortfaldet, og ejendommen er dermed ikke omfattet af en gældende miljøgodkendelse. Der er i 2016 givet miljøgodkendelse til etablering af en gyllebeholder på *matrikel nr. 5h, Jerrig By, Grindsted*. Godkendelsen er gyldig til 2022.

Ud over ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk har kommunen modtaget en miljøteknisk beskrivelse, samt en miljøkonsekvensrapport.

I det omfang andet ikke er nævnt i afgørelsen, er den meddelt på baggrund af de oplysninger, som kommunen har modtaget i forbindelse med sagen, hvorfor afgørelsen hviler herpå.

Øvrige forhold

Afgørelsen omfatter alene forholdet til Husdyrbrugloven. Øvrige relevante godkendelser og tilladelser skal indhentes særskilt, herunder byggetilladelser, samt tilladelser iht. Spildevandsbekendtgørelsen⁴.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til de gældende regler i love og bekendtgørelser, uanset at de deri nævnte krav og regler kan være en skærpelse af dens tilladelses vilkår.

Husdyrbruget må ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening, før udvidelsen eller ændringen er godkendt iht. § 16b i Husdyrbrugloven, eller der er gennemført en anmeldelsesprocedure efter reglerne for anmeldelse i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Ikke-teknisk resumé

Indledning

Ansøger ønsker en godkendelse af nyt produktionsanlæg til smågrise på i alt 5700 m² samt udlevering og servicenum. Staldene opdeles i 28 sektioner – 14 sektioner pr. bygning placeret omkring en fælles udlevering. Produktionsarealet (5124 m²) indrettes med delvis fast bund og to-klima til smågrise fra fravæanning og frem til overflytning til slagtesvinestalde på ansøgers tilknyttede ejendomme.

---

⁴ BEK. nr. 1469 af 12/12/2017. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Anlægget planlægges opført som en staldbygning. Midt for bygningen placeres en servicebygning indeholdende udlevering, depot, mandskabsrum, teknikrum osv. samt et udendørs arbejdsområde med påslag til foder, siloer, rampe etc.

I ansøgningen er miljøpåvirkningerne derfor beregnet ud fra husdyrbrugets stalddarealer og dyregrupper, og der er foretaget en sammenligning med forureningen i forhold til den hidtil godkendte indretning og drift (nudrift).

Billund Kommune har ud fra de oplyste miljøpåvirkninger foretaget en vurdering af, om påvirkningerne er acceptable i forhold til de krav, der normalt stilles i lovgivningen. Et resumé heraf kan ses nedenfor.

Afstandsforhold

Ejendommen er placeret i landzone (se bilag 1). Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt er Lundhedevej 40, som ligger ca. 375 m nordøst for stalden. Nærmeste samlede bebyggelse/rekreative område ligger ca. 1060 meter sydøst for de ansøgte anlæg. Der er ca. 1200 m til nærmeste byzone, Grindsted.

For nye husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der medfører forøget forurening, er der i Husdyrbrugloven krav om minimumsafstande til en række forureningsfølsomme omgivelser. De nye anlæg opfylder samtlige disse afstandskrav, bortset fra afstand til naboskel, da det nye staldanlæg opføres nærmere end 30 m fra naboskel mod vest. Billund Kommune har vurderet, at der kan meddeles dispensation fra dette afstandskrav.

Anlæg, besætning og gødning

Husdyrbrugets indretning kan ses i bilag 2.

Gylle opbevares i tre gylletanke på hver 4.000 m³, som alle er overdækkede.

Staldanlæg og gødningsopbevaring afdamper ammoniak, som kan påvirke naturen omkring husdyrbruget. Derfor er der krav om, at staldene skal indrettes med miljøvenlig teknik (BAT), så fordampningen pr. areal er så lille som muligt.

Ansøgningssystemets beregninger af husdyrbrugets ammoniakemission viser, at de BAT-betingede emissionskrav er overholdt. Som emissionsreducerende tiltag anvendes overdækning af gyllebeholderne.

Lugt, støv, fluer, støj og lys

I ansøgningen er det oplyst, at der kan forekomme støj fra ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen. Støj fra husdyrbruget som følge af ovenstående aktiviteter vurderes ikke at være væsentlig for omgivelserne. Der vil i forbindelse med miljøtilladelsen blive stillet støjvilkår, som omfatter hele ejendommen, dog undtaget transporter uden for selve ejendommen.

Transporter forekommer i forbindelse med levering og afhentning af levende og døde dyr. Derudover forekommer transporter i forbindelse med fragt af husdyrgødning, foder, olie til opvarmning samt almindelige leverancer af forbrugsvarer til driften og husdyrbrugets ansatte. Antallet og typerne af transporter til og fra hus-

dyrbruget vurderes ikke at afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

I ansøgningen oplyses, at fluer på ejendommen primært bekæmpes ved at holde en god hygiejne i staldene. Produktionen kører i holddrift, hvor der er god tid til vask, desinficering og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne. Besætningen anvender rovfluer i alle stalde. Skulle der opstå behov, iværksættes bekæmpelsesprogram i overensstemmelse med nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi. Bekæmpelse af rotter og mus varetages på serviceaftale med godkendt skadedyrsbekæmpelsesvirksomhed.

I ansøgningssystemet er det beregnet, at husdyrbruget kan overholde lovgivningens krav til lugtgenæfstande til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt, nærmeste samlede bebyggelse og til nærmeste byzone. Husdyrbruget vil altså ikke give anledning til overskridelse af lugtgrænseværdierne ved de typer af omgivelser, der i lovgivningen er fastsat grænser for.

Billund Kommune har vurderet, at husdyrbruget på Lundhedevej 42 vil kunne drives uden at medføre væsentlige påvirkninger i omgivelserne med lugt, støv, fluer eller støj.

I miljøtilladelsen er der stillet vilkår med støjgrænser, og der er krav om, at virksomheden skal undersøge og afhjælpe påvirkningerne, hvis kommunen vurderer, at der er væsentlige gener fra lugt, fluer, støv eller støj. I forhold til lys, er der stillet krav om, at husdyrbruget ikke må give anledning til gener i omgivelserne, som kommunen vurderer, er væsentlige.

Landskab mv.

Lundhedevej 42 er beliggende i et område, der i kommuneplanen er udpeget til særligt værdifuldt landbrugsområde. Det nye byggeri ligger ikke i områder udpeget til bevaringsværdige landskaber og større uforstyrret landskab, eller er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer. Det ansøgte vurderes ikke at være i strid med udpegningerne.

Natur

Nærmeste Natura 2000-område er EF-habitatområde nr. 74, *Hedeområder ved Store Råbjerg*, som ligger ca. 8,5 km sydøst for ejendommen. I ansøgningen er husdyrbrugets ammoniakdeposition i området beregnet til nul. Nærmeste naturareal, som er omfattet af lovens kategori 2, er en hede ca. 2,9 km sydvest for anlægget, hvor husdyrbrugets ammoniakdeposition er beregnet til nul.

I et område omkring ejendommen ligger desuden nogle naturområder, som er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3. Der er i ansøgningen foretaget beregninger af, hvilken påvirkning fordampningen af ammoniak fra staldene medfører i naturområderne. Beregningerne viser, at der i disse naturarealer sker en påvirkning med op til 0,3 kg N/ha/år, hvilket er mindre end den grænse på maks. 1 kg N/ha/år, der er fastsat i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

Kommunen kan konstatere, at ammoniakpåvirkningerne i den omgivende natur overholder de generelle beskyttelsesniveauer, der er fastsat i reglerne, og det er

kommunens vurdering, at husdyrbruget ikke medfører, at der skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der kan meddeles tilladelse til etablering og drift af husdyrbruget med de ansøgte udvidelser og ændringer, idet husdyrbruget under overholdelse af de fastsatte vilkår, ikke indebærer væsentlig indvirkning på miljøet.

Med venlig hilsen

Mette Hammershøj
Miljøsagsbehandler, Landbrug
Billund Kommune, Natur og Miljø

Vilkår

Tilladelsen meddeles på nedenstående vilkår, som gælder for husdyrbrugets eksisterende og fremtidige anlæg og drift.

Indretning og drift

1. Husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen, herunder som beskrevet i ansøgningsmaterialet og i den miljøtekniske beskrivelse.
2. Vilkår vedr. drift skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
3. Ændring af ejerforhold eller ansvar for driften skal meddeles Billund Kommune senest 1 måned efter ændringen.
4. Før etablering af nye anlæg skal de pågældende matrikler være arealoverført til Lundhedevej 42, 7200 Grindsted, jfr. skematisk redegørelse og grundrids fra landinspektøren, godkendt af Billund Kommune og indsendt til Geodatastyrelsen.

Anlæg

5. Husdyrbruget skal indrettes med de stalde, staldsystemer og produktioner, der er anført nedenfor samt i tilladelsens tabel 1 (jf. afsnittet "Stalde og produktioner").

Staldnavn (se tegning i bilag 2)	Bygningsareal, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktionsareal, m ²
Ansøgt drift			
Bygning 1	2850	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	2562
Bygning 2	2850	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	2562
I alt			5124

6. Ved gyllebeholdere skal der, såfremt beholderen er udstyret med en pumpeanordning, etableres en støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder, hvor påfyldning af gylle finder sted. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning er afsluttet. Opsamlet spildevand skal overpumpes til gyllebeholderen. Rent overfladevand fra pladsen kan opsamles og udsprinkles eller nedsives, når pladsen forinden er rengjort efter brug.
7. Gyllebeholderne skal være forsynede med fast overdækning i form af teltoverdækning med indvendigt skørt.
8. Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Skader på teltoverdækningen skal repareres inden for en uge efter skadens opståen. Såfremt en skade ikke kan repareres

inden for en uge, skal der indgås aftale om reparation inden to hverdage efter skadens opståen, og tilsynsmyndigheden underrettes straks herom.

9. Der skal øst og syd for stalden samt syd for gyllebeholderne etableres og til stadighed vedligeholdes et 3-rækket beplantningsbælte. Beplantningen skal søges tilpasset bedst muligt ind i omgivelserne, dvs. ved at vælge træsorter, der allerede findes i området, og som er naturligt hjemhørende i Danmark. Relevant afskærmende beplantning skal etableres indenfor et år efter, at et givet byggeri er opført.

Hvis eksisterende læhegn i naboskel ikke længere lever op til formålet med afskærmende effekt, skal der snarest muligt foretages ekstra beplantning på ansøgers ejendom i samråd med kommunen.

Gødningsopbevaring og -håndtering

10. Pumpning til og fra gyllebeholdere skal ske under opsyn.

Energi- og vandforbrug

11. Ventilationsanlæg skal kontrolleres og vedligeholdes således, at de altid kører energimæssigt optimalt.

Affald

12. Husdyrbrugets opbevaring og håndtering af affald skal foregå sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.
13. Farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand /overfladevand

14. Overfladevand fra arealer, hvor der kan ske spild med forurenende foder eller gødning eller opstå anden forurening, må ikke afledes til dræn, vandløb eller nedsivning. Afledningen af ejendommens overfladevand må ikke udvides, inden kommunen har meddelt tilladelse hertil.
15. Tagvand skal nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende vejledning, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning.

Lugt

16. Husdyrbruget må ikke give anledning til lugtpåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig. Hele ejendommen og dens omgivelser skal renholdes således, at lugtfrembringelse begrænses mest muligt.

17. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlig lugtpåvirkning, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til lugtfrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om sagkyndig undersøgelse, skal myndigheden tilsendes den sagkyndiges redegørelse med anbefalede lugtreducerende tiltag, samt en tids- og handlingsplan for gennemførelse af afhjælpende foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.

Støj og vibrationer

18. Virksomheden skal planlægge flest mulige støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særlig agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden (kl. 22.00 – 07.00), herunder fra mobile støjkluder.
19. Husdyrbrugets bidrag til det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau, ved omliggende beboelse og deres udendørs opholdsarealer, må maksimalt udgøre følgende værdier:

Dage	Tidspunkter	Ved beboelse i det åbne land	Midlingstid
Mandag-fredag	kl. 07.00 - 18.00	55 dB (A)	8 timer
	kl. 18.00 - 22.00	45 dB (A)	1 time
Lørdag	kl. 07.00 - 14.00	55 dB (A)	7 timer
	kl. 14.00 - 22.00	45 dB (A)	4 timer
Søn - og helligdage	kl. 07.00 – 22.00	45 dB (A)	8 timer
Alle dage ¹	kl. 22.00 – 07.00	40 dB (A)	½ time

¹Støjens spidsværdi må om natten (kl. 22.00 - 07.00) ikke overstige 55 dB (A).

20. Husdyrbruget må ikke medføre påvirkninger i omgivelserne med lavfrekvent støj, infralyd eller vibrationer, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige.

Til - og frakørsel

21. Virksomheden skal planlægge mest mulig transport afviklet i dagperioden. Den årlige transport må ikke overstige den ansøgte mængde i et omfang, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentligt.
22. Udstyr, der anvendes til transport og udkørsel af husdyrgødning, skal ved udkørsel til offentlig vej være tæt og renholdt i et omfang, så spild undgås.
23. Tilkørselsveje og arealer omkring bygningerne, siloerne og gyllebeholdere m.m. skal holdes ryddelige og fri for affald, foderrester, gødning, jord m.v.
24. Evt. spild skal fjernes efter arbejdets afslutning og/eller samme dag ved arbejdstids ophør.

Støv

25. Husdyrbruget må ikke give anledning til støvpåvirkning fra bygningsparcellen samt i forbindelse med til- og frakørsel til denne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlig.

Skadedyrsbekæmpelse

26. Der skal overalt på ejendommen foretages en effektiv fluebekæmpelse, i henhold til de veterinære bestemmelser.
27. Husdyrbruget må ikke give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige. Hvis tilsynsmyndigheden finder, at virksomheden giver anledning til væsentlige fluegener, skal virksomheden foranledige sagkyndig undersøgelse af husdyrbrugets anlægs- og driftsmæssige kilder til fluefrembringelse udført og i fornødent omfang iværksætte afhjælpende foranstaltninger. Senest 2 måneder efter at tilsynsmyndigheden har fremsat krav om en sagkyndig undersøgelse, skal der tilsendes en redegørelse fra den sagkyndige, samt en plan for gennemførelse af afhjælpende foranstaltninger. Hvis undersøgelsen og redegørelsen efter tilsynsmyndighedens vurdering er dækkende for hele husdyrbruget, kan en ny undersøgelse tidligst kræves udført igen efter et år.
28. Opbevaring af foder m.m. skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Lys

29. Husdyrbruget må ikke give anledning til lyspåvirkning i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige.
30. For at forebygge lyspåvirkning fra fremtidige bygninger skal eventuelle nye udendørs lamper ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde.

Driftsforstyrrelser og uheld

31. Der skal til enhver tid forefindes en opdateret beredskabsplan på ejendommen. Beredskabsplanen skal opbevares centralt i ejendommens driftsbygninger, og skal redegøre for, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal som minimum indeholde:

- Procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe ulykken/uheldet og begrænse udbredelsen.
- Oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmeres og hvordan.
- Kortbilag over bedriften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.
- En opgørelse over materiel der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og som kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Beredskabsplanen skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende.

32. Olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.
33. Påfyldningspumper og slanger på brændstoftankningsanlæg skal holdes i en sådan tilstand, at de ikke giver anledning til spild. Påfyldning af brændstof på traktorer og andre landbrugsmaskiner skal ske på betonlagt plads, der er indrettet på en sådan måde, at evt. spild ikke medfører risiko for forurening af jord, grundvand, overfladevand og afløbssystemer. Tankpistol må ikke kunne fastlåses i åben stilling under påfyldning, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.
34. Ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet, skal husdyrbruget straks foretage alarmering af alarmcentralen på telefon nr. 112, og afværgeforanstaltninger jf. beredskabsplanen skal iværksættes.

Tilsyn og kontrol/Egenkontrol

35. Der skal føres en logbog for gyllebeholderne, hvori eventuelle skader på teltoverdækningen noteres med angivelse af dato for skaden samt dato for reparation. Logbogen skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
36. Husdyrbruget skal føre egenkontrol med energi, vand og råstofforbrug.
37. Såfremt tilsynsmyndigheden modtager støjklager over husdyrbrugets drift og produktion, er husdyrbruget på tilsynsmyndighedens anmodning forpligtet til at føre følgende egenkontrol:

For egen regning skal husdyrbruget dokumentere, at de stillede støjkraav er overholdt. Dokumentation kan maksimalt kræves én gang pr. år, hvis støjgrænserne er overholdt. Målinger/beregninger skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" i henhold til gældende lovgivning, og skal udføres af et laboratorium eller en person, som er godkendt til dette af Miljøstyrelsen.

Som udgangspunkt accepteres en ubestemthed på de målte eller beregnede støjbelastninger på maksimalt ± 3 dB(A).

Resultaterne af målinger og beregninger skal være afrapporteret til tilsynsmyndigheden senest 3 måneder efter, at tilsynsmyndigheden har fremsat anmodning herom.

Ophør

38. Ved ophør af bedriften skal stalde, gyllekanaler/kummer og gødningsopbevaringsanlæg mv. tømmes og rengøres. Gødningsrester, spildevand og affald skal bortskaffes efter gældende regler og vilkår.

Tilladelsens udnyttelse og varighed

I henhold til Husdyrbruglovens § 59a bortfalder en godkendelse eller en tilladelse efter §§ 16a eller 16b, hvis den ikke er udnyttet, inden 6 år efter at godkendelsen eller tilladelsen er meddelt. Hvis en del af godkendelsen eller tilladelsen ikke er udnyttet, bortfalder godkendelsen eller tilladelsen for denne del. En godkendelse eller tilladelse anses iht. § 50 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri, anses en godkendelse eller tilladelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

Herefter gælder, at hvis en del af godkendelsen ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet de seneste 3 år. Udnyttelse anses her for at foreligge, når mindst 25 % af det tilladte eller godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt. Med driftsmæssig udnyttelse forstås, at der på det pågældende produktionsareal mindst produceres 50 % af det mulige inden for rammerne af dyrevelfærdskrav eller andre relevante krav.

Tilsynsmyndigheden kan i henhold til Husdyrbruglovens § 41 ændre vilkårene i tilladelsen ved påbud, jf. lovens § 39. Vilkårene for godkendte forhold kan dog tidligst ændres, når der er forløbet 8 år efter, at de er blevet godkendt.

Offentliggørelse mv.

Endelig afgørelse om miljøtilladelse annonceres den 7. august 2019 på Billund Kommunes hjemmeside samt den 13. august 2019 i Billund Ugeavis og Ugeavisen Grindsted.

Afgørelsen sendes til:

Ny Endrupholm Nord A/S, Hovedvej A1 26, 6740 Bramming

Med kopi til:

Konsulent ved SvineRådgivningen I/S, Heidi Birch Wentzlau, hbw@sraad.dk

Øvrige:

Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk

Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, ved Niels Barslund, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk

Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk

Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk

Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskeren.dk, hereford@bbsyd.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dnbillund-sager@dn.dk

Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

Dansk Ornitologisk Forening (DOF) natur@dof.dk

DOF lokalafdeling, billund@dof.dk

Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse - eller afgørelsen om dispensation i forhold til afstandsreglerne i lovens § 8 (se nedenstående afsnit husdyrbrugets beliggenhed) - kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klageberettigede fremgår af § 84 – 88 i Husdyrbrugloven. Klagen skal være indgivet senest den 4. september 2019.

Du klager via Klageportalen, der ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Vejledning om, hvordan man skal logge på og anvende Klageportalen, kan findes på naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/, samt på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til kommunen. Når du klager som privatperson, skal du betale et gebyr på kr. 900, mens gebyret er 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for kommunen i Klageportalen (det vil sige, at du har godkendt og betalt gebyr/bestilt en faktura i Klageportalen).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

En eventuel klage har som udgangspunkt ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Udnyttelse af afgørelsen inden klagefristens udløb sker på egen risiko

Hvis afgørelsen ønskes indbragt for domstolene, skal søgsmål være anlagt inden 6 måneder, eller - hvis sagen påklages - inden 6 måneder efter, at endelig afgørelse foreligger.

Miljøteknisk beskrivelse og vurdering

Indledning

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering af husdyrbruget danner baggrund for miljøtilladelse til det ansøgte projekt.

Hensigten med den miljøtekniske beskrivelse og vurdering er at undersøge, om virksomheden har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), samt om husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Den miljøtekniske beskrivelse og vurdering beskriver og vurderer de miljøpåvirkninger af omgivelserne, som husdyrbruget inklusiv den ansøgte udvidelse giver anledning til. Miljø skal i denne sammenhæng forstås som omgivelserne i bred forstand, herunder befolkning, flora og fauna, vandmiljø, landskab og kulturhistorie samt ressourceforbrug.

Vurderingerne er foretaget med udgangspunkt i de beskyttelsesniveauer og retningslinjer, der er indeholdt i Husdyrbrugloven, Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og Miljøstyrelsens digitale vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug.

Beskrivelse og vurdering af husdyrbruget

På vegne af husdyrbruget har konsulentfirmaet SvineRådgivningen I/S indsendt ansøgning om miljøtilladelse til etablering af en smågriseproduktion på Lundhedevej 42. Der er ansøgt via det it-baserede ansøgningssystem på www.husdyrgodkendelse.dk, hvor den seneste version af ansøgningen er indsendt den 6. juni 2019 (version 4). Ansøgningsmaterialet redegør for de samlede påvirkninger fra det fremtidige husdyrbrug efter gennemførelse af de ansøgte ændringer.

Denne miljøtekniske beskrivelse og vurdering er foretaget med baggrund i det sidst indsendte ansøgningsmateriale.

Der er redegjort nærmere for husdyrbrugets indretning og drift i de nedenstående afsnit. Der stilles vilkår om, at husdyrbruget skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der ligger til grund for tilladelsen. Der stilles derudover vilkår om, at ændringer i ejerforhold skal meddeles til Billund Kommune.

Husdyrbrugets beliggenhed

Husdyrbruget som ansøgt ligger i landzone i Billund Kommune. Placeringen fremgår af bilag 1. Husdyrbrugets indretning fremgår af bilag 2.

Nærmeste enkeltbolig uden landbrugspligt er Lundhedevej 40, som ligger ca. 375 m nordøst for stalden. Nærmeste samlede bebyggelse/rekreative område ligger ca. 1060 meter sydøst for de ansøgte anlæg. Der er ca. 1200 m til nærmeste byzone, Grindsted.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er i henhold til lovens § 6 ikke tilladt:

- 1) i et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde,
- 2) i et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.,
- 3) i en afstand mindre end 50 m fra de i nr. 1 og 2 nævnte områder eller
- 4) i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er i henhold til lovens § 8 ikke tilladt inden for følgende afstande:

- 1) 25 m til vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning.
- 2) 50 m til vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning.
- 3) 15 m til vandløb (herunder dræn) og søer større end 100 m².
- 4) 15 m til offentlig vej og privat fællesvej.
- 5) 25 m til levnedsmiddelvirksomhed.
- 6) 15 m til beboelse på samme ejendom.
- 7) 30 m til naboskel.

Ved etablering af gødningsopbevaringsanlæg til flydende husdyrgødning på husdyrbrug skal der desuden være mindst 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m².

Ovennævnte placeringskrav gælder ikke overfor eksisterende bygninger og anlæg.

Den ansøgte placering af smågrisestaldene kan ikke overholde kravet i Husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 7, om en afstand på 30 m til naboskel.

Kommunens vurdering

Den ansøgte placering af smågrisestaldene kan ikke overholde kravet i Husdyrbruglovens § 8, stk. 1, nr. 7, om en afstand på 30 m til naboskel. Billund Kommune kan dog meddele dispensation til etableringen, jf. lovens § 9, stk. 3. Dispensationen skal være ledsaget af sådanne vilkår, at der ikke opstår nærliggende risiko for væsentlig forurening eller gener for omgivelserne.

Kommunen har foretaget høring af ejeren af *matrikel nr. 3æ, Loft, Grindsted*. Ejeren har på den baggrund meddelt kommunen, at han ikke har indvendinger imod placeringen af staldene.

Billund Kommune vurderer, at placeringen af staldene ikke vil medføre nogen væsentlig øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne i forhold til en placering 30 m fra naboskel, hvorfor der herved meddeles dispensation efter § 9 i Husdyrbrugloven til placering af staldene som ansøgt.

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte kan overholde de øvrige afstands-krav i § 6 og § 8, og at de ansøgte placeringsforhold ikke vil medføre nogen væsentligt øget risiko for gener eller forurening af omgivelserne.

Stalde og produktioner

På Lundhedevej 42 er der et ældre staldanlæg, der i dag bruges af ansøger som karantænestald. Den tilladte årsproduktion på ejendommen blev i 2016 fastsat til maksimalt 200 slagtesvin, svarende til 5,13 DE (dyreenheder) efter reglerne i den dagældende Husdyrbruglov. Ansøger oplyser, at stalden fremover tages ud af drift.

Der ansøges nu om etablering af en smågriseproduktion i nyt byggeri på den hidtil ubebyggede *matrikel nr. 1f, Loft, Grindsted*, ca. 330 m syd for ejendommens beboelsesbygning. Smågrise-stalden ønskes etableret i to bygninger med i alt 28 sektioner – 14 sektioner pr. bygning, placeret omkring en fælles udlevering, som det fremgår af bilag 2.

Tilladelsen meddeles på baggrund af forureningspåvirkninger, som beregnes ud fra de ansøgte staldarealer og dyregrupper, idet der foretages en sammenstilling med merpåvirkningerne i forhold til den aktuelt godkendte indretning og drift (nudrift). Hensigten er, at virksomheden efterfølgende kan foretage en række ændringer i dyregrupper, indretning og drift indenfor de godkendte forureningsmæssige rammer, uden at dette kræver en ny tilladelse. For en række af sådanne ikke-godkendelsespligtige ændringer skal der dog foretages anmeldelse efter reglerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, inden ændringerne kan gennemføres.

Der er ansøgt om miljøtilladelse til ejendommens produktionsareal på i alt 5124 m².

Nedenfor fremgår stalde og dyrehold, som disse er oplyst i ansøgt drift, nudrift og 8-års drift i det digitale ansøgningsystem Husdyrgodkendelse.dk.

Staldnavn (se tegning i bilag 2)	Bygnings- areal, m ²	Dyre- og staldkategori	Produktions- areal, m ²
Ansøgt drift			
Bygning 1	2850	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	2562
Bygning 2	2850	Smågrise. Toklimastald, delvis spaltegulv	2562
I alt			5124
Nudrift			
Ældre poltestalde	519	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33%/67%)	220
I alt			220
8 års drift			
Ældre poltestalde	519	Slagtesvin. Drænet gulv + spalter (33%/67%)	220
I alt			220

Tabel 1: Stalde og produktioner

Husdyrbrugets indretning og opgørelse af produktionsarealer er vist i bilag 2.

Produktionsareal er i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen defineret til alene at omfatte det areal, hvorpå dyrene kan opholde sig og har mulighed for gødningsafsætning, dvs. areal, hvor dyrene kan stå, gå, ligge m.v., i fast placerede husdyranlæg, herunder stalde og andre bygninger, indretninger m.v. med fast bund eller lign.

Servicerum, gangarealer m.v., og stiadskillelser, arealer med nakkebomme, foderautomater, krybber, foderborde m.v., hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for gødningsafsætning, medregnes ikke.

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ansøgers opgørelser af produktionsarealerne er udført korrekt, og at indretningen er i overensstemmelse med, hvad der er givet tilladelse til i tidligere afgørelser.

I henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 39 skal virksomheden på et areal, hvor der kortvarigt er dyr, men som ikke medregnes som produktionsareal, foretage effektiv rengøring efter endt ophold:

- senest 4 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene har adgang på arealet dagligt, og
- senest 12 timer efter, at dyrene har forladt arealet, hvis dyrene ikke dagligt har adgang på arealet.

Indretning og drift af staldanlæg skal endvidere ske iht. Husdyrgødningsbekendtgørelsens⁵ regler.

Bekendtgørelsernes indretnings- og driftskrav har direkte regulerende virkning overfor husdyrbruget, hvorfor kravene ikke skal optages som vilkår i miljøtilladelsen.

Der fastsættes vilkår, som tillader de ansøgte stalde, staldsystemer og produktioner, som disse er vist i tabel 1.

Idet det forudsættes, at indretning og drift af staldanlæg sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering af staldanlæg og produktion ved vilkår i dette afsnit.

Gødningsproduktion og -opbevaring

Husdyrbruget frembringer kun flydende husdyrgødning. Gyllen opbevares i tre gyllebeholdere på hver 4.000 m³, som alle er overdækkede. Den ene beholder er godkendt i 2016. De to øvrige beholdere godkendes i forbindelse med denne ansøgning. Den eksisterende gyllebeholder på 1.060 m³ ved de gamle stalde benyttes ikke i ansøgt drift. Husdyrbrugets opbevaringsanlæg til gødning er vist på bilag 2.

Kommunens vurdering

---

⁵ BEK nr. 1011 af 22/06/2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Idet det forudsættes, at etablering, indretning og drift af den fremtidige gødningsopbevaring sker som oplyst og i overensstemmelse med reglerne i Husdyrgødningsbekendtgørelsen, finder kommunen ikke anledning til at fastlægge videre regulering ved vilkår i dette afsnit.

BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget

Ved godkendelse og tilladelse til etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal ammoniakemissionen fra husdyrbruget (stald og lager) i henhold til § 25 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen reduceres til et niveau svarende til emissionen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT).

I Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af det BAT-betingede maksimale emissionsniveau, som viser at stalde og gødningsoplag på Lundhedevej 42 maksimalt må være på 3.996 kg NH₃-N/år. Det er endvidere beregnet, at den faktiske emission fra husdyrbruget vil være 3.481 kg NH₃-N/år.

Den BAT-betingede emissionsgrænseværdi for ammoniaktab fra stald og lager for husdyrproduktionen på Lundhedevej 42 kan dermed overholdes med en margin på 515 kg NH₃-N/år.

Kommunens vurdering

Beregningerne af ammoniakemissionen i Husdyrgodkendelse.dk er med den nye Husdyrbruglov afgrænset til at beregne bidraget pr. arealenhed fra de forskellige anlæg.

Ifølge Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit 2.1.2 og 2.1.2.1, skal BAT-kravet for så vidt angår eksisterende staldafsnit genberegnes ud fra nyeste viden, dvs. de på tidspunktet for den aktuelle afgørelse gældende emissionsfaktorer og gældende virkemidler. Vilkårene om virkemidler og miljøteknologi i den gældende godkendelse eller tilladelse for det pågældende staldafsnit fastholdes med den relative ammoniakreducerende effekt, som de tillægges at have på afgørelsestidspunktet.

Overdækning af gyllebeholdere

Fast overdækning af gyllebeholdere (telt, betonlåg eller flydedug) er optaget på Miljøstyrelsens Teknologiliste i 2006 og revideret i 2014. Miljøstyrelsen har i teknologilisten stillet en række vilkårsforslag til fast overdækning. Der stilles i miljøtilladelser vilkår i overensstemmelse med Miljøstyrelsens forslag.

Foder

Det er oplyst i ansøgningen, at ejendommen anvender færdigvarer, der produceres på ejers egen foderfabrik. Foderet transporteres til ejendommen og tippes til påslag, hvorfra det snegles til opbevaring i fire udendørs fodersiloer.

Foderet lagres i dertil indrettede siloer og mindre partier tilsætningsfoder (sækkevarer) opbevares i eksisterende foderlade.

Derudover forudsættes rutiner omkring god staldhygiejne, fjernelse af affald og gødningsrester at forebygge skadedyrsangreb.

Kommunens vurdering

Reglerne i den nye Husdyrbruglov regulerer ikke indhold i foderet for ikke-IE-husdyrbrug, og beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk er baseret på normtal for fodersammensætningen, hvorfor der ikke opstilles krav hertil i tilladelsen.

Energi- og vandforbrug

Ansøger skriver flg. vedr. ejendommens energiforbrug:

”Belysning:

Indendørs og udendørsbelysning bliver tidsstyret eller styret af bevægelsessensorer og vil i størst muligt omfang blive isat LED pærer/rør. Der er tændt for lyset i staldene i dagtimerne efter behov og lovkrav.

Ventilation:

Der er installeret trinløs styring af ventilatorer i staldene, styring regulerer ventilation i forhold til staldtemperatur (og fugtighed), og giver dermed lavest muligt forbrug af energi.

Ventilationsanlægget tilses dagligt for driftsforstyrrelser.

I de mekanisk ventilerede stalde gennemføres hyppige eftersyn, justeringer og rengøring af ventilationssystemet. Herved undgås unødigt energiforbrug til ventilation.

Øvrigt energiforbrug:

Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.

Gyllebeholdere er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transportere, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Der anvendes olie til opvarmning af servicefaciliteterne.

Der anvendes dieselolie til varmekanon, ved udtørring af stalde.

Det er ikke ansøgers vurdering at det ansøgte produktionsareal omfatter tiltag i driften, der vil påvirke energiforbruget i en opadgående retning. Anlægget vil i forbindelse med projekteringen blive gennemgået med henblik på at etablere stalde og lagerfaciliteter med det lavest mulige elforbrug.

Det anslåede forbrug ligger indenfor hvad man må forvente af et husdyrbrug på denne størrelse.

Det er ikke ansøgers vurdering at staldudvidelsens elforbrug vil afvige fra normtal på lignende produktioner.”

Ansøger oplyser flg. vedr. vandforbrug:

”Ansøger ønsker at tilkøbe anlægget til den offentlige vandforsyning.

Vandforbruget registreres årligt i regnskabet

Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt. Defekte drikkepipler udskiftes.

Med henblik på at kontrollere og optimere vandforbruget monteres der vandmåler på vandforsyningen til staldene.

Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

I forbindelse med rengøring iblødsættes staldene, for at minimere forbruget af vaskevand.

Drikkevandsinstallationer kalibreres regelmæssigt for at undgå spild.

Der er drikkenipler over krybber i alle staldafsnit. Herved undgås drikkevands-spild.

Ejendommen har markindvindingstilladelse.

Det er ikke ansøgers vurdering at det ansøgte produktionsareal omfatter tiltag i driften, der vil påvirke vandforbruget i en opadgående retning. Anlægget vil i forbindelse med projekteringen blive gennemgået med henblik på at etablere stalde og lagerfaciliteter med det lavest mulige vandforbrug.

Det anslåede forbrug ligger indenfor hvad man må forvente af et husdyrbrug på denne størrelse.

Det er ikke ansøgers vurdering at staldudvidelsens vandforbrug vil afvige fra normtal på lign. produktioner.”

Kommunens vurdering

Der er i Husdyrbrugloven ikke opstillet krav om anvendelse af BAT til begrænsning af ressource- og energiforbrug for husdyrbrug af denne type. Der stilles derfor ingen vilkår til dette i denne afgørelse.

Affald

Ansøger oplyser flg. vedr. affald:

”Affald fra husdyrbruget kan typisk indeles i følgende affaldsfraktioner;

- Dagrenovation
- Genbrugeligt affald (pap, papir, jern, rengjort glas, metal, plastsække, paller etc.)
- Farligt affald (lysstofrør, pærer, spraydåser, batterier etc.)
- Klinisk risikoaffald og medicinrester (skalpeller, kanyler, medicinrester etc.)
- Døde dyr
- Forbrændingseget affald (papirsække, emballage etc)
- Deponeringseget affald

Forbrændingseget affald fra produktionen opbevares i container indtil afhentning af godkendt renovatør.

Ikke forbrændingseget affald opbevares i kasser i foderlade og bortskaffes til kommunal modtagestation.

Klinisk risikoaffald opbevares i besætningsområdet i brudsikker og tæt emballage indtil afhentning af godkendt renovatør.

Farligt affald sorteres og opbevares indendørs indtil bortskaffelse.

Spildolie transporteres af og bortskaffes til producent/leverandør af ny olie.

Døde dyr afhentes af DAKA fra dertil indrettet plads i området ved gyllebeholdere eller fra kølecontainer ved udleveringsrampen.”

Kommunens vurdering

Der stilles et generelt vilkår om, at husdyrbrugets affald skal håndteres og opbevares sådan, at der ikke opstår uhygiejniske forhold eller sker forurening af luft, vand eller jord.

Der stilles desuden vilkår om, at farligt affald skal opbevares i tætte, lukkede beholdere, der er mærkede, så det tydeligt fremgår, hvad de indeholder. Beholderne skal opbevares under tag og være beskyttet mod vejrlig. Oplagspladsen skal have en tæt belægning og være indrettet således, at spild kan holdes inden for et afgrænset område uden mulighed for afløb til jord, grundvand, overfladevand eller

kloak. Området skal kunne rumme indholdet af den største beholder, der opbevares.

Spildevand

Ansøger oplyser flg. vedr. afledning af spildevand:

”Der etableres toilet og badefaciliteter i servicebygningen. Det sanitære spildevand opsamles i trixtank.

Spildevandet fra bedriften består af rengøringsvand fra staldanlægget og tilhørende faciliteter. Processpildevandet fra bedriften ledes til fortanken.

Køreveje og lign. er grusbelagte. Vejene er hævet så de er tørre og kørefaste.

Ved nedbør vil overfladevand løbe ud på markerne.

Overfladevand fra tagfladerne opsamles i tagrender og ledes til faskiner for nedsivning.

Placering og beregning af afledningen sker i samarbejde med Billund Kommune undervejs i sagens byggetekniske behandling.

Nye stalde opføres iht. gældende lov og afledning af husspildevand. Tagvand fra driftsbygninger og overfladevand føres til nedsivning og er ikke omfattet af denne tilladelse, men kræver særskilt tilladelse.

Billund kommune stiller i forbindelse med behandling af byggesagen vilkår til afledningsforholdene.”

Kommunens vurdering

I Spildevandsbekendtgørelsen⁶ defineres spildevand som alt vand, der afledes fra beboelse, virksomheder, øvrig bebyggelse samt befæstede arealer. Tag- og overfladevand defineres som regnvand fra tagarealer og andre helt eller delvist befæstede arealer. Tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer, eller have en væsentlig anden sammensætning.

Nedsivning eller udledning direkte til vandløb af overfladevand, som kan være forurenede fra driften, kræver tilladelse efter bekendtgørelsens kapitel 12. Nye arealer må derfor ikke tilsluttes eksisterende afledning eller ny afledning, inden der er meddelt tilladelse efter Spildevandsbekendtgørelsen. Dette fastsættes som vilkår.

Tagvand skal som udgangspunkt nedsives i faskiner i overensstemmelse med gældende vejledning, medmindre kommunen har meddelt tilladelse efter spildevandsbekendtgørelsen til anden afledning. Der stilles vilkår vedr. dette.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – lugt, støj m.m.

Enhver husdyrproduktion giver anledning til lugt inden for de nærmeste omgivelser. Hvor stort et område der påvirkes af lugt, afhænger væsentligst af størrelsen af de arealer i staldene, hvor dyr opholder sig, samt hvilken slags dyr der er tale om. Desuden spiller vindretning, terræn- og beplantningsforhold ind.

Husdyrproduktion kan herudover medføre støj, samt gener med fluer og andre skadedyr. Desuden kan bygningsmæssige ændringer på et husdyrbrug indvirke på den landskabelige oplevelse, såvel som på kulturmiljøet.

---

⁶BEK nr. 1469 af 12/12/2017. Bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4

Kommunen skal i henhold til § 34 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ved godkendelse eller tilladelse vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- landskabelige værdier,
- jord, grundvand og overfladevand og
- lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Derudover skal kommunen vurdere påvirkningerne på natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særligt sårbart over for næringsstofpåvirkning. Disse forhold behandles nedenfor i afsnittet om projektets påvirkninger af omgivelserne for så vidt angår de naturmæssige forhold.

Lugt

Lugt stammer primært fra staldene. Desuden kan lugt forekomme i forbindelse med opbevaring af husdyrgødning, samt pumpning, omrøring og udbringning af husdyrgødning.

I henhold til § 31 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal følgende geneniveauer for lugt overholdes ved etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbrug:

Kategori	Beskrivelse	Geneniveau*
A: Byzone	I et eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	5 OU _E /m ³ og 1 LE/m ³
B: Samlet bebyggelse	I et område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign. Ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften, hvor der inden for en afstand af 200 m ligger flere end 6 beboelsesbygninger på hver sin ejendom uden landbrugspligt, som ikke ejes af den ansvarlige for driften (samlet bebyggelse)	7 OU _E /m ³ og 3 LE/M ³
C. Enkeltbolig uden landbrugspligt	Ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.	15 OU _E /m ³ og 10 LE/m ³

Tabel 2. Lugtgrænser jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 31

*De anførte geneniveauer udtrykker, at der accepteres en større lugtpåvirkning ved enkeltboliger i det åbne land, end i byzone og samlet bebyggelse.

I lovgivningen er der ikke opstillet geneniveauer for lugt overfor landbrugsejendomme, idet landbrugsejendomme som en integreret del af aktiviteterne i det åbne land ikke betragtes som lugtfølsomme.

Lugtgener fra staldanlæg vurderes på grundlag af beregninger i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk, beregnet efter hhv. "Miljøstyrelsens Lugtmodel" og "Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde", udgivet af Foreningen af Miljømedarbejdere i Kommunerne (FMK), maj 2002. Vurderingen tager udgangspunkt i den længste geneafstand beregnet efter de to modeller.

Geneafstanden for lugt beskriver den afstand fra stalden, hvor der kan forekomme så meget staldlugt, at det karakteriseres som "væsentlige lugtgener". Geneafstanden fastsættes under hensyntagen til forskellige områders følsomhed overfor lugt, jf. ovenstående tabel.

Resultatet af lugtberegningerne for Lundhedevej 42 ved de følsomme områdetyper fremgår af nedenstående tabel.

Områdetype	Beregnet geneafstand	Vægtet gennemsnitsafstand*
Byzone	907 m	1.322 m
Samlet bebyggelse/-rekreativt område	684 m	1.165 m
Enkeltbolig uden landbrugspligt	308 m	453 m

Tabel 3. Resultater af lugtberegninger

*Afstand fra lugtcentrum af staldbygningerne.

Resultaterne er i forhold til alle kategorier baseret på Miljøstyrelsens Lugtmodel.

Kommunens vurdering

Det fremgår af ovenstående beregninger, at husdyrbruget ikke vil give anledning til overskridelse af lugtgrænseværdierne ved de typer af omgivelser, der i lovgivningen er fastsat grænser for. Der er ikke opstillet lugtgrænseværdier overfor landbrugsejendomme i lovgivningen, idet landbrugsejendomme som en integreret del af aktiviteterne i det åbne land ikke betragtes som lugtfølsomme. Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad så man normalt ikke vil karakterisere det som generende.

Som grundlag for beregningerne er det anført, at der ikke er andre husdyrbrug med en ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år indenfor en afstand af 100 meter fra enkeltboliger uden landbrugspligt eller indenfor en afstand af 300 meter fra samlet bebyggelse og byzone. På den baggrund er der ikke indregnet tillæg til geneafstandene. Kumulation med lugt fra andre husdyrbrug kan maksimalt medføre et tillæg på 20 %. Kommunen kan på baggrund af nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk konstatere, at der ikke er kumulation med andre landbrug.

I betragtning af afstandene til omliggende ejendomme vurderes, at anlæggene kan drives, uden at det vil give anledning til væsentlig lugtpåvirkning i omgivelserne.

Ud over geneafstanden, anvendes i lovgivningens regi begrebet lugtkonsekvensområde, som breder sig ud over et større område omkring husdyrbruget end geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er et beregningsmæssigt område omkring centrum for husdyrbrugets produktionsanlæg, om hvilken Natur- og Miljøklagenævnet i flere afgørelser anfører, at det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt i det væsentlige kan observeres. Natur- og Miljøklagenævnet har på den baggrund vurderet, at beboelse indenfor lugtkonsekvensområdet skal betragtes som omfattede af lovens høringsregler, selvom sådan beboelse eventuelt ligger udenfor geneafstanden. Lugtkonsekvensområdet er for det ansøgte husdyrbrug beregnet til 1195 meter.

Der fastsættes vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til lugtpåvirkning, som miljømyndigheden finder, er væsentlig, og om at husdyrbruget skal foranledige sagkyndig undersøgelse af lugtkilder og afhjælpning, hvis der sker væsentlig lugtpåvirkning.

Idet det herudover vurderes, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens krav til indretning og drift af ejendommens anlæg, samt driftsregulering af gødningsudbringning, er tilstrækkelige til at beskytte omgivelserne mod væsentlige lugtgener, finder kommunen ikke anledning til at fastsætte yderligere vilkår i nærværende afgørelse.

Støj, rystelser og transport

I ansøgningen er flg. oplyst vedr. støj:

"Støj kan forekomme fra ventilationsanlæg, af- og pålæsning af grise, forarbejdning og indtransport af foder, kørsel med landbrugsmaskiner og øvrig transport til og fra ejendommen.

Transporter til og fra ejendommen vil primært foregå i dagtimer, og vil i sig selv medføre meget kortvarige støjpåvirkninger.

Transporter med husdyrgødning kan i højsæsonen, hvor man udbringer husdyrgødningen til marken, forekomme i weekender eller udenfor normal arbejdstid – dette søges minimeret og koncentreret typisk over en kortere periode. Eftersom en stor del af udspretningsarealet er beliggende omkring tankene vil også en del af transporterne kunne foretages på interne markveje.

Flytning af grise til/fra ejendommen vil primært foregå i dagtimerne. Der kan i forbindelse med læsning og håndtering af grise forekomme støj. Denne koncentreret omkring udleveringen midt for staldene og det vil ikke være sandsynligt at støjgener fra denne arbejdsfunktion kan genere nabobeboelser.

Ventilationsstøj må forventes hele døgnet, dog vil ventilationsanlægget generelt køre mindre i aften- og nattetimer grundet lavere udetemperatur. Da vinduer og døre normalt er lukkede i svinebesætninger, vurderes støjniveauet fra dyrene i stalden at være meget lavt og helt utænkeligt at skulle kunne genere nabobeboelser.

Kompressorer til foderanlægget vil køre flere gange i døgnet i forbindelse med foderblanding samt udfodring. Faciliteter til foderblanding samt udfodring er placeret indendørs og det vil være usandsynligt at disse vil give anledning til støjgener udenfor ejendommens matrikel.

Ansøger vurderer, at støj fra husdyrbruget som følge af ovenstående aktiviteter ikke vil være væsentlige for omgivelserne. Herved lægges der vægt på, at det

åbne land betragtes som landbrugets erhvervsområde, og at omboende til en vis grad må acceptere de gener, som landbrugets aktiviteter medfører.

Der vil i forbindelse med miljøtilladelsen stilles støjvilkår, som omfatter hele ejendommen, dog undtaget transporter uden for selve matriklen.

Skulle der således mod forventning indgå berettigede støjklager, kan kommunen efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at udføre akkrediterede støjmålinger, samt om nødvendigt påbyde støjdæmpende tiltag, eksempelvis i form af støjvolde eller anden placering af støjkilder.

Det er ikke ansøgers vurdering af den ansøgte placering af stalden vil have negative konsekvenser for produktionens støjbidrag til omgivelserne.”

Transport

Ansøger oplyser flg. vedr. transporter:

”Transporter forekommer i forbindelse med levering og afhentning af levende og døde dyr. Derudover transporter i forbindelse med husdyrgødning, foder, olie til opvarmning samt almindelige leverancer af forbrugsvarer til driften og dennes ansatte.

Som noget særligt for denne produktion udføres hovedparten af transporter af ansøgers egne chauffører. Det betyder at ejer fastlægger til- og frakørselsruten til ejendommen, ejer bestemmer tidspunkterne for kørslerne og alle chauffører er instrueret i hensynsfuld kørsel.

Fælles for alle bedriftens egne transporter er, at der køres med 4 akslede vogne - hvilket betyder maksimal vægt/mængde/antal dyr på alle transporter og dermed også færre transporter samlet set. Der transporteres eksempelvis grise på biler med 3 aksler – således også væsentlig flere grise pr. transport.

Se nedenstående oversigt over transporter:

Transporter	Anslået antal pr. år	Kapacitet pr. læs	Kommentar til transporten
Smågrise (til/fra)	104	Lastvogn Egen chauffør	Smågrisene transporteres til og fra ejendommen i egne køretøjer. Grisene kommer fra soproduktionen på Lundhedevej 28. Grisene køres til ejers slagtesvineejendomme via 2 stk. transporter pr. uge. Transporterne foregår på hverdage og i tidsrummet kl. 6.00-18.00
Døde dyr	52	Lastvogn	Der afhentes døde dyr fra ejendommen 1 gang pr. uge. DAKA afhenter og planlægger transporten – ejer har ingen indflydelse på tidspunktet for afhentning.
Foder	130	Lastvogn Egen chauffør	Foder køres til ejendommen fra ejers egen foderfabrik. Foderet modtages således som færdigvare, i ejendommens foderlade tilsættes væske og foderet omrøres inden udfodring. Der er derfor ingen forarbejdning af hverken foder eller korn på ejendommen. Transporterne foregår på hverdage i tidsrummet kl. 06.00-18.00
Brændstof	6	Lastvogn	Brændstof leveres med tankvogn, en leverance hver 2. måned. Oliefirma leverer og planlægger transporten – ejer har ingen indflydelse på tidspunktet for levering.
Affald	12	Lastvogn	Affaldscontainer afhentes på ejendommen efter behov.

			Renovatør afhenter og planlægger transporten – ejer har ingen indflydelse på tidspunktet for afhentningen.
Gylle	350	Traktor/Lastvogn Egen chauffør	Husdyrgødningen transporteres hhv. til udbringning på marken og til biogasanlæg. Udbringningen foregår i tidsrummet kl. 06-22.00 på hverdage. Afhentning til biogas foregår på hverdage i tidsrummet kl. 06-18.00.

Ansøger har ovenfor beskrevet transporterne til ejendommen.

Døde smågrise opbevares til afhentning i kølecontainer/brønd.

Ud over de beskrevne transporter med foder er transport med husdyrgødning den primære del af det samlede antal tunge transporter.

Ejer henviser til god landmandspraksis, og præciserer for ansatte og vognmænd at transport til og fra bedriften skal foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Ansøger vurderer, at antallet og typerne af transporter til og fra husdyrbruget ikke vil afvige fra, hvad der normalt må forventes fra husdyrbrug af denne type og størrelse.

Ejer ønsker at etablere ny forbindelsesvej til stalden. Vejen anlægges langs det eksisterende læhegn på den vestlige side af stald/lager og forbindes til Lundhedevej mod nord (se bilag 2b).

Udkørsel vil foregå på et stykke af Lundhedevej med gode oversigtsforhold (200-400 m i begge retninger), og med god afstand til nabobeboelser samt indkørsler til disse. Vejen anlægges på ejers egen matrikel, og der etableres vendepladser ved både staldanlæg samt gyllebeholdere, der indrettes og dimensioneres til ejers egne transportvogne.

Således vurderer ansøger at der allerede i planlægningen er taget mest muligt hensyn til trafik samt oversigtsforhold ved udkørsel til Lundhedevej.

Kommunens vurdering

I Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984 om "ekstern støj fra virksomheder" anføres ingen grænseværdier for støjbelastningen fra virksomheder ved boliger i det åbne land. Dog anføres, at man som udgangspunkt ved fastsættelse af støjgrænser ved nærmestliggende boliger bør anvende de grænseværdier, der gælder for områder med blandet bolig- og erhvervsbebyggelse. Der stilles vilkår om overholdelse af disse grænseværdier.

Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget kan drives, uden at dette medfører støjgener, herunder i betragtning af afstanden til følsomme omgivelser. Der stilles vilkår om, at virksomheden skal planlægge flest mulige støjende aktiviteter afviklet i dagperioden og være særlig agtpågivende omkring støjfrembringelse i natperioden, herunder fra mobile støjkluder.

Miljøstyrelsen har i orientering nr. 9/1997⁷ opstillet orienterende grænseværdier for lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer. Grænseværdierne gælder indendørs i boliger mv. Det er kommunens vurdering, at husdyrbruget på Lundhedevej 42 i betragtning af typer og størrelser af produktionsanlæggene, samt afstanden fra

⁷ Miljøstyrelsens orientering nr. 9/1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø".

støjkilder til omliggende beboelse, ikke kan forventes at ville frembringe lavfrekvent støj, infralyd eller vibrationer, som kan medføre gener i omgivelserne.

På den baggrund finder kommunen ikke, at der i denne tilladelse skal fastsættes vilkår med grænseværdier for disse påvirkninger. For at give mulighed for myndighedsmæssige indgreb stilles dog vilkår om, at husdyrbruget ikke må medføre påvirkninger i omgivelserne med lavfrekvent støj, infralyd eller vibrationer, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige. Tilsynsmyndigheden har herudover mulighed for at kræve evt. påvirkninger nærmere undersøgt, jf. § 53 i Husdyrbrugloven.

Det er kommunens vurdering, at transport til og fra ejendommens anlæg kan gennemføres, uden at det vil medføre væsentlig påvirkning af omgivelserne.

For at sikre mulighed for indgreb stilles der vilkår om, at Billund Kommune kan stille krav om, at beregning / måling af virksomhedens støjbelastning i omgivelserne udføres på virksomhedens bekostning. Desuden stilles der vilkår til transport og transportarealer på ejendommen, samt transport til og fra ejendommen.

Støv, fluer og skadedyr

Ansøger oplyser flg. vedr. fluer og skadedyr:

"Fluer på ejendommen bekæmpes primært ved at holde en god hygiejne i stalderne. Produktionen kører i holddrift hvor der er god tid til vask, desinficering og udtørring inden indsættelse af nye dyr. Desuden har de mange daglige overbrusninger af gødearealet negativ indflydelse på fluernes levevilkår og formeringsevne.

Skulle der opstå behov, iværksættes bekæmpelsesprogram i overensstemmelse med nyeste retningslinjer fra Institut for Agroøkologi.

Besætningen anvender rovfluer i alle stalde.

Bekæmpelse af rotter og mus varetages på serviceaftale med godkendt skadedyrsbekæmpelsesvirksomhed.

Der vil i forbindelse med miljøtilladelsen stilles vilkår om bekæmpelse af fluer og skadedyr jævnfør retningslinjerne fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi (Skadedyrslaboratoriet).

Ansøger vurderer, at dette vil være tilstrækkeligt til at sikre en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse på ejendommen."

Kommunens vurdering

Støvudvikling kan opstå ved håndtering af foder og halm, og ved kørsel med landbrugsmaskiner, hvilket dog må vurderes at være begrænset. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre væsentlig støvpåvirkning eller skadedyrsfrembringelse, og at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig påvirkning af omgivelserne fra støv og skadedyr.

For at sikre mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener fastsættes der vilkår om, at husdyrbruget ikke må give anledning til fluegener i omgivelserne, som tilsynsmyndigheden finder, er væsentlige, og der stilles krav om egenkontrol

og afhjælpende foranstaltninger, hvis der sker væsentlig fluepåvirkning. Herudover stilles der krav vedrørende støvfrembringelse fra transport, og krav om opbevaring af foder, så der ikke er risiko for tilhold af skadedyr. Endelig stilles der krav om, at fluer skal bekæmpes iht. de veterinære bestemmelser.

Lys

Ansøger oplyser flg. vedr. lys:

"Produktionen foregår i lukkede stalde, - deraf begrænsede gener fra lys.

Stalde og tilhørende faciliteter vil få belysning på befæstede arealer, ind/udleveringsramper og pladser som primært anvendes i årets mørke måneder. Anlægget er placeret 350 m fra nærmeste nabo og ca. 300 m fra offentlig vej og ligger langs/bag eksisterende veletablerede læhegn.

Det er ikke ansøgers vurdering, at den ansøgte placering af stalden vil have negative konsekvenser for produktionens lysbidrag til omgivelserne.

Skulle der mod forventning indgå berettigede klager over lysgener fra ejendommen, kan kommunen efter en nærmere vurdering påbyde husdyrbruget at dæmpe ejendommens lyskilder, for eksempel ved at retningsbestemme udendørs lyskilder, så unødige fjernvirkninger undgås."

Kommunens vurdering

Det er kommunens vurdering, at ejendommen kan drives, uden at dette medfører væsentlig lyspåvirkning af omgivelserne. Der stilles vilkår om, at nye udendørs lamper skal ophænges lavt og med afskærmet lyskilde, så lysets spredning begrænses til det nødvendige operationsområde.

For at sikre mulighed for myndighedsmæssigt indgreb overfor gener stilles der vilkår om, at virksomheden ikke må give anledning til lyspåvirkning, som tilsynsmyndigheden finder væsentlig.

Landskab og kulturmiljø

Ansøger oplyser flg.:

"Matriklen er beliggende i et landbrugsområde omgivet af flere mindre landbrugs-ejendomme. Der er tidligere lavet en landskabelig vurdering i forbindelse med miljøgodkendelser, og tillæg til samme, for både Lundhedevej 28 og Lundhedevej 42.

Billund Kommune har her skrevet følgende;

Ejendommen er beliggende i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Landskabet er åbent med læhegn langs markerne. Ejendommen ligger i et område, som i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal ikke er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer.

I henhold til kommuneplanen er området ikke udpeget som skovrejsningsområde, værdifuldt eller uforstyrret landskab, særlig natur eller omfattet af beskyttelseslinjer eller geologiske eller kulturhistoriske udpegninger. Ejendommen ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget til jordbrugsformål, som i henhold til kommuneplanens retningslinjer hovedsageligt skal anvendes til jordbrugserhverv.

Nærmeste natur omkring ejendommen er to mindre § 3 beskyttede søer samt en potentiel ammoniakfølsom skov.

Placering af nye klimastalde

Hensynet til nærmeste naboer og lokalplanlagte områder gør, at ny ejer vælger at ansøge med den anviste placering i skema 205.594. Projektet indeholder i store træk et lignende staldanlæg til smågrise som ansøgt af tidligere ejer i tilknytning til Lundhedevej 42 i år 2013. Dette projekt er dog ikke realiseret indenfor fristen af den daværende miljøgodkendelse – der indgives derfor anmodning om ny tilladelse til en ændret placering.

Tidligere ejer har i 2016 ligeledes søgt og opnået tilladelse til at placere en ny gylletank umiddelbart V for det område hvor det nye staldanlæg ønskes placeret. Denne tank er under opførelse, og ansøger finder det naturligt at lade yderligere to tanke opføre i tilknytning til samme placering, der som tidligere redegjort ligger meget hensigtsmæssigt ift. ejendommens udspretningsareal. Ejer har med placeringen af det nye staldanlæg forsøgt at indarbejde den eksisterende gyllebeholder i en sammenhæng som får det samlede indtryk af nyt/gammelt til at harmonere.

Således har ansøger prioriteret at samle aktiviteterne hvor man kan få optimal udnyttelse af den eksisterende beholder, og samtidig placere de nye faciliteter så helhedsindtrykket efterfølgende vil være en stor, men samlet enhed der knytter sig til adressen og de aktiviteter der allerede er godkendt på stedet.

Med den ansøgte placering vil det nye staldanlæg med lagertanke ligge isoleret og smitemæssigt udenfor risiko ift. sostaldene på Lundhedevej 28. Staldanlægget vil fremstå i dæmpede farver, som falder godt i med omgivelserne, og placeres og afstemmes i længderetningen med områdets naturligt forekommende læhegn. Således vil stald og lager lægge sig i landskabet bag de veletablerede og fuldt udvoksede læhegn der går hhv. N-S og Ø-V. Ved at udnytte de eksisterende hegn opnår man en naturlig afskærmning umiddelbart efter opførelse af anlægget. Ejer har planlagt at etablere to nye 3-rækkede læhegn langs stald og lager.

Med den ønskede placering vil det ligeledes være muligt at øge afstanden til nærmeste nabobeboelse maksimalt – således vil ingen af de udpegede beboelser (hverken landbrug eller enkeltbeboelser) ligge indenfor den beregnede geneafstand til husdyrbruget efter etablering.

Ansøger vurderer derfor, at den foreslåede placering af det nye anlæg ikke vil forringe de landskabelige, kulturhistoriske, rekreative samt natur- og miljømæssige værdier i området.”

Kommunens vurdering

Ejendommen ligger ikke i områder, som i henhold til kortlægningen i Danmarks Miljøportal og Kommuneplan 2017 - 2029, er omfattet af fredninger eller bygge- og beskyttelseslinjer.

Lundhedevej 42 er beliggende i et landbrugslandskab med spredtliggende gårde. Ejendommen ligger i et område, der i kommuneplanen er udpeget som særligt værdifuldt landbrugsområde, hvor - i henhold til kommuneplanens retningslinjer - landbrugets udviklingsmuligheder og investeringsinteresser skal vægtes højt.

Ejendommen ligger udenfor områder, som i kommuneplanen er udpeget som bevaringsværdigt landskab og større uforstyrret landskab. Udover ovennævnte, ligger ejendommen udenfor udpegede områder, som i kommuneplanen er omfattet

af retningslinjer af hensyn til naturmæssige, geologiske eller kulturhistoriske værdier.

Det ansøgte byggeri placeres på åben mark. Af kommuneplanens retningslinje for udflytning af driftsbygninger fremgår, at udflytning af større husdyrbrug skal ske på baggrund af en planlægning, der tager hensyn til lokalsamfundet, således at konflikter mellem landbrug, naboer, landskab og natur imødegås. Landskabsanalyser og visualiseringer skal i tvivlstilfælde sikre, at der ved opførelse af driftsbygninger i det åbne land tages de nødvendige landskabelige og arkitektoniske hensyn.

Kommunen har besøgt området. Fra syd vil anlæggene være synlige fra Ølgodvej over en strækning på ca. 140 meter. Fra nord vil staldanlægget være synlig fra Lundhedevej over tre strækninger på hhv. ca. 55, 35 og 130 meter. Stalden vil muligvis være delvist synlig fra beboelsen på Lundhedevej 40.

Det er kommunens vurdering, at der skal etableres beplantning/læhegn øst for staldanlægget og syd for stald og gyllebeholdere, og at eksisterende læhegn skal bibeholdes, så der skærmes for indkig fra omgivelserne. Der stilles vilkår til dette samt til vedligeholdelse af den afskærmende beplantning.

På kommunens foranledning har ansøger fået udarbejdet visualiseringer af anlæggenes placering og udformning, set fra Ølgodvej og Lundhedevej (bilag 3).

Ud fra visualiseringerne i bilag 3 er det kommunens vurdering, at det ansøgte byggeri ikke vil fremtræde dominerende i landskabet, når den skærmende beplantning er vokset op.

Det er kommunens vurdering, at etableringen af den fremtidige smågriseproduktion ikke vil medføre væsentlig negativ påvirkning af områdets landskabelige værdier, da anlæggene vil ligge bag skærmende beplantning.

Samlet vurdering

Det er kommunens vurdering, at det ansøgte projekt er i overensstemmelse med den eksisterende kultur- og landskabsmæssige anvendelse i området og med det tiltænkte formål.

Samlet set er det kommunens vurdering, at det ansøgte projekt, efter opvoksning af den skærmende beplantning, ikke vil ændre oplevelsen af landskabet væsentligt.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgningen er vedlagt en beredskabsplan, der beskriver forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier, udslip af gylle eller brand.

Kommunens vurdering

Husdyrbrugets anlæg ligger udenfor områder, der i Danmarks Miljøportal og MiljøGIS er udpeget som områder med særlige drikkevandsinteresser eller som indvindingsområder og indvindingsoplande.

For at sikre mod forurening fra oplag af kemikalier, samt oplag af olie (oplag ud over oplag reguleret af Olietankbekendtgørelsen), stilles der vilkår om, at olier og kemikalier skal opbevares således, at væsker ikke kan tilledes jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, hvis der måtte ske udslip.

Der stilles desuden vilkår om, at tankning skal ske på et tæt, befæstet areal og således, at spild ikke kan ledes til jord, grundvand, overfladevand eller afløbssystemer, og at tankpistol ikke må kunne fastlåses i åben stilling, medmindre pistolen er udstyret med en automatisk stopfunktion, som afbryder pumpning, når tanken er fuld.

Der stilles vilkår om, at der til enhver tid skal forefindes en opdateret beredskabsplan for ejendommen, og at denne skal forevises tilsynsmyndigheden på forlangende. Desuden er der stillet vilkår om, at virksomheden skal alarmere alarmcentralen ved uheld, som medfører risiko for forurening af miljøet. I forhold til at forebygge forurening fra gyllehåndtering har kommunen vurderet, at Husdyrgødningsbekendtgørelsens regler generelt er tilstrækkelige til at sikre mod forurening fra gyllehåndtering. Der stilles derfor alene vilkår om opsyn ved pumpning af gylle.

Projektets påvirkninger af omgivelserne – naturmæssige forhold

Kommunen skal i henhold til § 34 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ved godkendelse eller tilladelse vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig:

- natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning.

I Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er der fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniak, som skal anvendes ved vurdering af, om der er væsentlige miljøpåvirkninger af kategori 1-, 2-, og 3-natur:

- Kategori 1-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, jf. § 7 i Husdyrbrugloven, der fremgår af bilag 3, pkt. D i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, uanset størrelse, hvis de er beliggende inden for et Natura 2000-område og er omfattet af udpegningsgrundlaget og kortlagt samt heder og overdrev i øvrigt, som er beliggende inden for et Natura 2000-område og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.
- Kategori 2-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Natura 2000-områder, jf. § 7 i Husdyrbrugloven, i form af
  - a) højmoser,
  - b) lobeliesøer,
  - c) heder, der i sig selv er større end 10 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
  - d) overdrev, der i sig selv er større end 2,5 ha og omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse.

- Kategori 3-natur: De ammoniakfølsomme naturtyper, der ikke er omfattet af kategori 1-natur eller kategori 2-natur, og som er beliggende uden for Natura 2000-områder, i form af
  - a) heder, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
  - b) moser, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
  - c) overdrev, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
  - d) ammoniakfølsomme skove.

I bekendtgørelsen er der for ovennævnte naturtyper fastlagt beskyttelsesniveauer for ammoniakdepositioner fra husdyrbrug. Af bekendtgørelsen fremgår, at kommunen i særlige tilfælde kan stille vilkår, som rækker udover beskyttelsesniveauet fastsat i bekendtgørelsen.

I henhold til § 7 og § 10 i Habitatbekendtgørelsen⁸ skal kommunens vurdering omfatte en konkret vurdering af påvirkningen af udpegede områder og arter.

Anlæggets nærhed til kategori 1- og 2-natur

I henhold til § 7 i Husdyrbrugloven kan etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug ikke tillades indenfor eller i en afstand på mindre end 10 m til kategori 1- og 2-natur.

Billund Kommune kan på baggrund af nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk konstatere, at de ansøgte udvidelser og ændringer overholder de krævede afstande.

Ammoniakdeposition i naturområder fra anlægget

I ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af anlæggets ammoniakemissioner, som viser, at den samlede emission efter den ansøgte udvidelse bliver på 3.481 kg N/år. Dette indebærer en meremission i forhold til nudriften på 2.469 kg N/år, og en stigning i meremission i forhold til driften for 8 år siden på 2.877 kg N/år.

I ansøgningssystemet er der foretaget beregninger af anlæggets ammoniakdeposition i en række naturtyper i et område omkring anlægget. Indhold og resultater af beregningerne er vist i skemaet nedenfor, hvor også oplysninger om naturtyperne er opført.

Naturpunkt, jf. bilag 4	Naturkategori	Naturtype	Afstand fra anlægget (m)	Merbelastning (Kg N/år)	Merbelastning 8 år (Kg N/år)	Totalbelastning (Kg N/år)	Ruhed natur
1	-	Sø	465	0,2	0,2	0,3	V
2	-	Sø	665	0	0	0,2	V

⁸ BEK nr. 1595 af 06/12/2018 – Bekendtgørelse om udpegnings og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

3	-	Sø	895	0,1	0,1	0,1	V
4	3	PA-Skov*	645	0,1	0,2	0,2	S
5	3	PA-Skov*	725	0,2	0,2	0,2	S
Nærmeste områder	2	Hede SV	2.900	0	0	0	Mk
Nærmeste områder	2	Hede SØ	3.100	0	0	0	Bn
Nærmeste områder	2	Lobeliesø	7.900	0	0	0	V
Nærmeste områder	1	Hede	8.700	0	0	0	Bn
Nærmeste område	1	Overdrev	8.500	0	0	0	Bn

Tabel 4. Ammoniakdepositionen i omliggende natur

* Potentiel ammoniakfølsom skov

I beregningerne er det lagt til grund, at ruheden i alle oplande mellem anlægget og naturpunkterne er "Landbrug". Billund kommune finder, at de anvendte ruheder er det mest korrekte grundlag.

Ammoniakpåvirkning af kategori 1- og 2-natur

Det fremgår af § 26 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, at den tilladte totaldeposition i Kategori 1-natur reduceres afhængigt af, om der er andre husdyrbrug, som medfører påvirkning i det samme område. Det er oplyst i ansøgningen, at der ikke er kumulation med ammoniakdeposition fra andre husdyrbrug.

Da den beregnede totaldeposition i Kategori 1-natur for Lundhedevej 42 er nul, er det dog uden betydning, om der indregnes reduktion for kumulation, idet der under alle omstændigheder tillades en maksimal totaldeposition på 0,2 kg N/år i Kategori 1-natur.

I ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk er der foretaget beregninger af ammoniakdepositionen i 3 stk. kategori 2-natur (heder), jf. ovenstående skema. Kommunen kan på baggrund af nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk konstatere, at der ikke er andre kategori 2-naturarealer indenfor relevante afstande fra anlægget.

Totaldepositionen af ammoniak fra husdyrbruget må i henhold til § 27 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen ikke overstige 1,0 kg N/år i kategori 2-natur, hvilket overholdes, jf. beregningsresultaterne i ovenstående tabel.

På baggrund af en gennemgang af det ansøgte projekt og en sammenstilling med naturområder i nationale datasæt i kortlægningen i Husdyrgodkendelse.dk kan kommunen konstatere, at bekendtgørelsens generelle beskyttelsesniveauer ikke medfører, at der skal stilles særlige krav til ammoniakfordampningen.

I ovenstående afsnit "Stalde og produktioner" og "Gødningsproduktion og -opbevaring" har kommunen fastsat vilkår, som sikrer, at de i beregningerne forudsatte anlægsindretninger og driftsformer, som har betydning for ammoniaktabet til omgivelserne, bringes i anvendelse på husdyrbruget.

Natur omfattet af Habitatbekendtgørelsens regler, herunder Kategori 1-natur

Afstanden fra ejendommen til nærmeste punkt i internationalt naturbeskyttelsesområde, EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 48 og EF-habitatområde nr. 74, *Hedeområder ved Store Råbjerg* er ca. 8,5 km. Området dækker et areal på 626 ha, og er udpeget for at beskytte og bevare en række arter og naturtyper. Områdets centrale elementer er det store plantageområde, Gyttegård Plantage, og de store hede- og moseområder ved Store Råbjerg, Grene Sande og Præsteflod. Igennem området løber Grene Å, der er en del af Grindsted Å/Varde Å-systemet.

Især næringsstofbelastningen fra luften udgør en trussel mod alle de registrerede naturtyper i beskyttelsesområdet. Ligeledes er tilgroning med bjergfyr en trussel.

Da ejendommen er placeret mere end 8 km fra Natura 2000 områderne, vil en øget ammoniakemission fra ejendommen ikke i sig selv kunne medføre en væsentlig påvirkning. I overensstemmelse med resultatet af beregningerne i Husdyrgodkendelse.dk er det kommunens vurdering, at der i en afstand på 8 km ikke vil kunne måles hverken nogen mer- eller totaldeposition fra ejendommen.

Det er på ovenstående baggrund Billund Kommunes vurdering, at tilladelsen til det aktuelt ansøgte projekt på Lundhedevej 42 ikke vil medføre en væsentlig påvirkning med ammoniak af internationale beskyttelsesområder, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter.

Påvirkning af arealer omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3, herunder Kategori 3-natur

Om Kategori 3-natur fremgår af Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 29, at kommunen skal vurdere, om der skal stilles krav til den maksimale merdeposition. Der kan dog ikke stilles skrappe krav end 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan endvidere i særlige tilfælde stille krav til den maksimale deposition, jf. § 36, stk. 2 – 5, hvis der er tale om en væsentlig påvirkning af særlige regionale eller lokale beskyttelsesinteresser.

Kategori 3-natur omfatter jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 2:

- a) heder, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
- b) moser, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse,
- c) overdrev, der er omfattet af § 3 i lov om naturbeskyttelse, og
- d) ammoniakfølsomme skove

Påvirkningen af ammoniakfølsomme skove er vurderet særskilt nedenfor.

Der ligger tre § 3 registrerede småsøer indenfor 1000 m af ejendommen. Der er i husdyrgodkendelse.dk beregnet merbelastning og totalbelastning til søerne, vist som punkt 1-3 i bilag 4 og i tabel 4. Søer er ikke omfattet af beskyttelsesniveauerne i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Hovedparten af næringsstofflørslen til søer og vandhuller stammer fra afstrømning fra tilstødende arealer. Billund Kommune har ingen gældende retningslinjer for ammoniakdeposition til søer, men forholder sig til, hvorvidt der er tale om søer, der burde behandles jf. reglerne i § 7 i Husdyrloven. Husdyrlovens § 7 omhandler ammoniakfølsomme søer, herunder kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger samt brunvandede søer og vandhuller.

Kommunen vurderer, at søerne ikke tilhører disse kategorier. Det er endvidere kommunens vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af søerne ved deposition af luftbåren ammoniak. Merdepositioner på 0,1-0,2 kg N/ha/år vurderes ikke at ville give anledning til tilstandsændringer på søen.

Påvirkning af ammoniakfølsom skov

Omkring 645 m sydøst for ejendommen og ca. 725 m sydvest for ejendommen ligger to potentielt ammoniakfølsomme skovarealer (se bilag 4). Ammoniakfølsom skov (Kategori 3-natur iht. § 2 i Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen) er arealer uden for Natura 2000-områder,

- hvor der har været skov i mere end 200 år, så der er tale om gammel "skovjordbund", og
- skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, så jordbunden ikke har været dyrket mark i mere end 200 år, eller
- der er tale om skov med naturskovsindikerende arter eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen »Arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af § 25 i lov om skove«, og hvor arterne har væsentlig, definerende betydning for skovens naturværdi.

Da merdepositionen på de nævnte skovarealer ikke overstiger 1 kg N/ha/år, er det kommunens vurdering, at der ikke vil kunne påvises en biologisk effekt på arealerne. Kommunen har derfor ikke fundet det relevant at foretage en konkret vurdering af, hvorvidt der er tale om ammoniakfølsom skov, jf. ovennævnte kriterier fra bekendtgørelsens § 2.

Kommunens vurdering

Bekendtgørelsens beskyttelsesniveau for ammoniakpåvirkningen er fastsat ud fra bedste videnskabelige viden, som sikrer, at der med overholdelse af dette beskyttelsesniveau ikke vil kunne påvises en biologisk ændring af naturområderne. Da udvidelsen overholder beskyttelsesniveauet for ammoniakdeposition på ammoniakfølsom natur beliggende nærmest ejendommen, er det kommunens vurdering, at beskyttelsesniveauerne ligeledes er overholdt for øvrig natur i nærområdet.

Samlet set er det Billund Kommunes vurdering efter gennemgang af de repræsentative § 3 områder inden for 1000 meter fra ejendommen, at der kan meddeles miljøtilladelse til det ansøgte projekt, uden at det i sig selv eller i sammenhæng med andre projekter vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3 registreret natur med ammoniak.

På ovenstående baggrund, er det kommunens vurdering, at anlæggets ammoniakemission, herunder i forbindelse med andre planer og projekter, ikke vil give anledning til væsentlig påvirkning af nævnte naturforhold. Kommunen finder således ikke, at der i den konkrete sag er særlige forhold, som kan begrunde en skærpeelse af det generelle beskyttelsesniveau i forhold til ammoniakfordampningen.

Påvirkning af beskyttede arter (Bilag IV fredede, rødlistede og gullistede)

Bilag IV arter

Arter der fremgår af Habitatdirektivets bilag IV, har i henhold til habitatdirektivets artikel 12⁹ krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Bilag IV arter, der kan have leve-, yngle- eller fødesøgningssted ved husdyrbruget på Lundhedevej 42 eller ved ejendommens udbringningsarealer, kunne være løgfrø, stor vandsalamander, markfirben, vand-, syd- og langøret flagermus. Derudover vil Odderen sandsynligvis findes i tilknytning til flere af vandløbene i området. Flere af disse arter er ligeledes omfattet af artsfredninger eller optaget på rødlisten.

Spidssnudet frø, løgfrø og stor vandsalamander

I Billund Kommune er spidssnudet frø almindelig udbredt. Dertil kommer nogle områder med særlige paddeinteresser udpeget i forbindelse med Ribe Amts Naturkvalitetsplan. I en række vandhuller i disse områder er paddefaunaen særlig rig, og her findes foruden spidssnudet frø og løgfrø, stor vandsalamander. Alle tre arter er på habitatdirektivets bilag IV, og løgfrøen er også rødlistet.

Stor vandsalamander (*Triturus cristatus*)

Yngler og lever forår og sommer i næringsfattige vandhuller uden fisk og ænder. De voksne individer lever en stor del af året på land, i skove og haver. Arten kan være ret almindelig i vandhuller midt ude på dyrkede marker. Trusler mod stor vandsalamander og årsag til artens tilbagegang er, at vandhullerne forurenes gennem for mange næringsstoffer og derfor gror til, og at der udsættes fisk og ænder i vandhuller.

Udyrkede bræmmer omkring vandhuller kan være med til at sikre, at vandet ikke bliver næringsbelastet, men samtidig er det vigtigt, at beplantning omkring vandhullerne holdes nede, så lys og varme kan nå vandet.

Spidssnudet frø (*Rana arvalis*)

Findes overalt i Danmark, men er gået tilbage i antal. Den yngler i mange forskellige slags vandhuller og lever udenfor yngletiden på fugtige steder tæt på vandhullerne. Udover at arten er opført på bilag IV, er arten fredet og med på gulliste 1997.

Spidssnudet frø er gået tilbage på grund af mangel på passende leve- og ynglesteder, da mange vandhuller er blevet fyldt op, groet til eller forurenet, og moser og enge er blevet afvandet. Vandhuller mister også status som egnede levesteder, når der udsættes fisk eller ænder.

Etablering af nye vandhuller samt vedligeholdelse af eksisterende ved at hindre tilgroning vil medvirke til at bevare og øge bestanden af spidssnudet frø.

Løgfrø (*Pelobates fuscus*)

---

⁹ Habitatdirektivet fra 1992 (Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter med senere ændringer)

Løgfrøen karakteriseres som sårbar, og den samlede bestand i Danmark er gået voldsomt tilbage. Der findes endnu væsentlige bestande i dele af Billund Kommune samt et par andre steder i det tidligere Ribe Amts område. Billund Kommune har derfor en særlig forpligtigelse til at sikre løgfrøens levesteder.

Løgfrøen yngler i vandhuller, men findes mest på dyrkede marker hvor den graver sig ned i dagtimerne og kommer frem for at jage om natten. Udover mangel på passende yngleområder er en af truslerne mod løgfrøen, at store landbrugsmaskiner dræber frøerne, når der høstes, pløjes og harves på de marker, hvor dyrene opholder sig. Løgfrøen klarer sig bedst i landskaber, hvor landbruget ikke er så intensivt, eller hvor områderne ikke dyrkes.

Løgfrø er fredet og findes på habitatdirektivets bilag IV. Arter der fremgår af direktivets bilag IV, har i henhold til habitatdirektivets artikel 12 krav på streng beskyttelse, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor.

Odder (Lutra lutra)

Odderen forekommer ved vandløb og søer i store dele af Jylland og er registeret i Varde Å, Ansager Å og Grindsted Å. Det er derfor nærliggende at tro, at odderen vil være gæst i de vandløb, der ligger nær ejendommen eller i tilknytning til bedriftens udbringningsarealer. De største trusler mod odderen er fysisk ødelæggelse og forstyrrelse af yngle- og rasteområder.

Birkemus (Sicista betulina)

Birkemus hører til blandt Danmarks mest sjældne pattedyrarter. Arten er fundet i det vestlige Limfjordsområde og i et bælte tværs over Sydjylland fra Esbjerg til Ribe i vest til Vejle og Kolding i øst. Birkemus lever i områder, hvor fugtige arealer såsom enge, vandløbs- og vældområder står i tæt forbindelse med tørre biotoper i form af heder, afgræssede, stejle skrænter, ekstensivt dyrkede marker eller skov. Følgende vurderes at kunne have betydelig skadelig indvirkning på arten: Dræning, opfyldning af vandhuller og væld m.v., samt ødelæggelse af diger, skrænter, overdrevsbakker m.v.

Kommunens vurdering

Der ligger flere § 3 registrerede søer inden for en afstand af 1000 meter fra ejendommen. Nærmeste registrering af Bilag IV padde i Billund Kommune ligger mere end 9 km fra ejendommen.

En miljøtilladelse til det ansøgte projekt vil ikke medføre fysisk påvirkning af nærliggende vandløb eller søer, ligesom driften af ejendommen ikke vurderes at medføre øget forstyrrelse af nærliggende vandløb og søer.

Det er Billund Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt ikke vil have en væsentlig påvirkning på de omtalte Bilag IV arter eller deres levesteder.

Ud over de nævnte Bilag IV arter har Billund Kommune ikke kendskab til øvrige beskyttede arter, der kunne tænkes at blive påvirket af en tilladelse til det ansøgte projekt.

Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For husdyrbruget på Lundhedevej 42 gælder alene BAT-krav i forbindelse med ammoniakemission, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 25.

I ovenstående afsnit "BAT-betinget ammoniakemission fra anlægget" er der på den baggrund foretaget vurderinger og fastsat vilkår, som fastlægger anvendelse af BAT i forhold til husdyrbrugets ammoniakemission.

Det er Billund Kommunes vurdering, at der ikke herudover skal stilles krav om anvendelse af BAT på Lundhedevej 42 i denne tilladelse.

Ophør

Ansøger oplyser flg. ophør af produktionen:

"Ved ophør af produktion på ejendommen afsættes alle dyr til slagteri, DAKA eller leve brug.

Stalde samt opbevaringsanlæg tømmes for husdyrgødning, der udsprede på udbringningsarealerne eller afsættes.

Olie- og kemikalieoplag destrueres eller afhændes til godkendt renovatør.

Fast affald afhentes til autoriseret destruktion eller afhændes via kommunens affaldsordning eller genbrugspladser.

Medicinsk affald afleveres på til destruktion.

Fodersiloer tømmes og rengøres.

Staldene rengøres og desinficeres efter tømning for dyr."

Kommunens vurdering

Der stilles vilkår, som skal sikre, at der ved ophør af driften træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og at gødning, spildevand og affald skal bortskaffes efter gældende regler og vilkår. Dette er i overensstemmelse med krav om vilkårsstillelse, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 36, stk. 1, nr. 12.

Ved ophør af aktiviteter på husdyrbruget finder kapitel 4 b i lov om forurenede jord endvidere anvendelse, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 46, stk. 1. I § 46 er det defineret, hvad der forstås ved ophør. Af § 46, stk. 3, fremgår bl.a., at husdyrbrug senest 4 uger efter driftsophør skal anmelde dette til tilsynsmyndigheden med oplæg til en vurdering efter § 38 k, stk. 1, i lov om forurenede jord.

Da disse krav reguleres direkte af bekendtgørelsens regler, skal der ikke fastsættes vilkår herom i denne afgørelse.

Alternative muligheder

Ansøger skriver flg. i forhold til alternative placeringer:

"Grundet hensynet til naboer og tekniske udfordringer i det mulige byggefelt omkring ejendommen er det ikke muligt at placere de nye klimastalde i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger på Lundhedevej 42.

Forudsætningerne for en placering i tilknytning til de eksisterende bygninger betyder at eneste mulige placering er matrikel nr. 2b Loft, Grindsted. Med tilknytningskravet på max. 20-25 m fra eksisterende bygningsmasse og samtidig et krav om 15 m til offentlig vej og 30 m til naboskel bliver det område hvor staldene kan placeres meget afgrænset. På den pågældende matrikel står 2 højspændingsmaster

med forbindelse til den transformerstation der ligger på den modsatte side af vejen. Byggeri under og i forbindelse med højspænding kræver særlige tilladelser og vanskeliggør arbejdet med kraner på byggepladsen.

Ser man bort fra udfordringen med højspændingen vil en placering på det pågældende sted kræve implementering af lugtreducerede teknik for at imødekomme kravet til lugtudledning fra de nye stipladser. Kravet omfatter samtlige stipladser, og kravet er som minimum en reduktion svarende til 50% af de lugtenheder man udleder fra stalden – svarende til ca. 54.000 OUE pr. år.

Der er på markedet alene Farm Airclean Bioflex eller JH Agro's SmellFigther og forsuring der kan løse udfordringen med en 50% effekt på lugtreduktion.

Luftrensning kræver en samling af ventilationsluften fra mange små sektioner til en central renser, hvilket med stalde af denne størrelse er en udfordring. Det anslås derfor at omkostningerne til implementering af luftrensning ligger i størrelsesordenen 1-1,5 mill.kr, fordi det ikke vil være muligt at klare udfordringen med én renser alene.

Forsuring og SmellFigther til en produktion af denne størrelse anslås at være en investering på 2-2,5 mill.kr.

Jf. Miljøstyrelsens vejledning på området for BAT-teknologi bør der under hensyn til proportionalitet mellem investering og effekt vurderes på hvorvidt de nødvendige tiltag kan udføres indenfor rammen af det for branchen godkendte omkostningsniveau. Et sådant niveau er ikke fastsat for lugtreducerende teknik – men for ammoniakreducerende tiltag er vedtaget et niveau på 1,30 kr. pr. produceret smågris.

I det konkrete anlæg svarer det til en årlig udgift til reducerende virkemidler på ca. 145.000 kr. Det gennemsnitlige renteniveau på lån til tekniske installationer, vurderes at ligge i niveauet 5-7% og sådanne lån har normalt ret korte løbetider 5-7 år.

Under denne forudsætning kan ingen af de ovenstående investeringer udføres indenfor den ramme der ville kunne pålægges projektet, hvis der var tale om ammoniakreducerede tiltag. Der er derfor vurderet på en alternativ placering af staldanlægget som ikke kræver lugtreducerede tiltag.

Opbevaringskapacitet til husdyrgødning svarende til det lovbestemte krav – 10-12.000 m³ – kan vanskeligt placeres på samme matrikel forudsat at disse også skal opfylde kravene om tilknytning til eksisterende. Afstandskravet til nabobeboelse samt beliggenhed ift. vandløb, giver udfordringer med tre så store tanke som der er behov for når stalden skal placeres på samme matrikel.

Nord for ejendommen ligger et åbent §3 beskyttet vandløb og nye tanke skal så vidt muligt opretholde en afstand af min. 100 m til dette vandløb. Opbevaringskapacitet for gylle er således ikke muligt at placere med tilknytning til hverken nye eller eksisterende bygninger uden dispensation for afstanden til vandløb. Denne skal desuden gives med vilkår om etablering af volde, montage af alarmgiver på alle tanke og ansøger vil skulle pålægges skærpede krav til kontrol og vedligehold på alle tanke. Ansøger vælger derfor at ansøge nye tanke i tilknytning til den tank som allerede er ansøgt og påbegyndt på matrikel 5h Loft, Grindsted.

Når opbevaringsanlægget af hensyn til sikkerheden lægges i det åbne land, har ny ejer et ønske om at stalden følger med. Set i lyset af de mange indsigelser der blev givet fra naboer undervejs i den tidligere sagsbehandling sammenholdt med de ovenfor beskrevne tekniske udfordringer vælger ejer derfor at undersøge mulighederne for en alternativ placering under samme ejendom.

Løsningen er derfor, at placere staldene i det åbne land med god afstand til enkeltbeboelser, men samtidig i tilknytning til den allerede ansøgte og påbegyndte gylletank fra 2016. I sammenhæng med de nye stalde placeres yderligere 2 gyllebeholdere på en linje langs eksisterende læhegn. Ejer har i fremsendte materiale indarbejdet 2 nye 3 rk. læhegn langs både stald og lager.

Anlæggets placering og udformning er i forbindelse med projektets ansøgning visualiseret og billeder fremsendt sammen med denne ansøgning.

Husdyrgødningen fra anlægget skal spredes på markerne i lokalområdet – alle arealer tilhørende Ny Endrupholm Nord eller tilforpagtet.”

Kommunens vurdering

I henhold til Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 1, afsnit D, skal ansøgere om godkendelse efter lovens § 16a, oplyse om rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, som er relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgte indvirkninger på miljøet.

Kommunen finder det velbegrundet at etablere den nye produktion på den ansøgte placering, og finder ikke, at det ansøgte indebærer miljøpåvirkninger, som medfører, at der bør foretages yderligere vurderinger af alternativer.

Samlet vurdering

Billund Kommune vurderer, at der med de fastsatte vilkår kan meddeles tilladelse til etablering og drift af husdyrbruget med de ansøgte ændringer, da:

- Der er truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik,
- Husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, samt
- Udvidelse og drift af husdyrbruget ikke medfører væsentlige indvirkninger på miljøet.

Bilag

- Bilag 1: Lokalisering af husdyrbruget
- Bilag 2: Bygningsoversigt og angivelse af produktionsarealer
- Bilag 2b. Tilkørselsvej
- Bilag 3: Visualiseringer
- Bilag 4: Beskyttet natur indenfor 1.000 m fra anlægget